

Mötesplats
Gymnasieskola

Lärande för hållbar utveckling

Skolverket

Tre dimensioner av hållbar utveckling

Ekologisk hållbarhet

Social hållbarhet

Ekonomisk hållbarhet

Skolans värdegrund och uppgifter

Utbildning ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Läroplan
för gymnasieskolan 2013

Skolverket

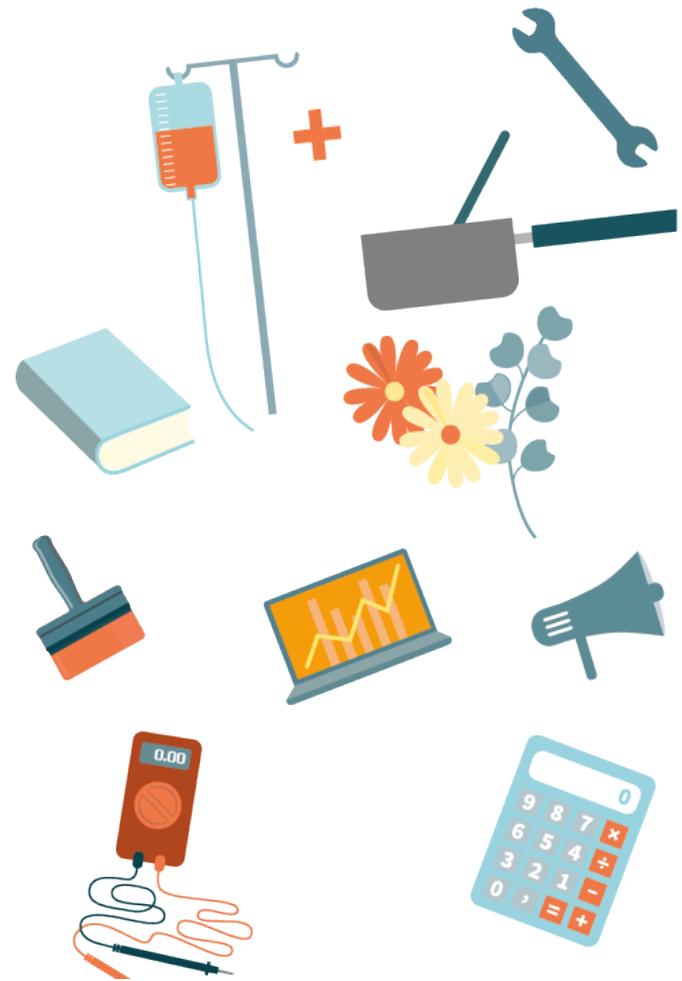

Läroplan för gymnasieskolan 2011,
examensmål och gymnasie-
gemensamma ämnen

Skolverket

Perspektiv i utbildningen

- *Det etiska perspektivet*
- *Miljöperspektivet*
- *Ett internationellt perspektiv*
- *Det historiska perspektivet*

Läroplan för gymnasieskolan

Övergripande mål och riktlinjer

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomförd utbildning

- har kunskaper om de mänskliga rättigheterna,
- har förutsättningar för att delta i demokratiska beslutsprocesser i samhälls- och arbetsliv,
- har förmåga att kritiskt granska och bedöma det eleven ser, hör och läser för att kunna diskutera och ta ställning i olika livsfrågor och värderingsfrågor,
- har kunskaper om internationell samverkan och globala samband och kan bedöma skeenden ur svenskt, nordiskt, europeiskt och globalt perspektiv, och
- kan observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet hållbar utveckling

Läroplan för anpassade gymnasieskolan

Övergripande mål och riktlinjer

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomförd utbildning i anpassad gymnasieskola utifrån sina förutsättningar

- har kunskaper om de mänskliga rättigheterna,
- har utvecklat sin förmåga att delta i demokratiska beslutsprocesser i samhälls- och arbetsliv,
- har utvecklat sin förmåga att kritiskt granska och bedöma information för att kunna diskutera och ta ställning i olika livsfrågor och värderingsfrågor,
- har utvecklat kunskaper om internationell samverkan och globala samband, och
- kan observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet hållbar utveckling.

Ämnesbetygsreformen GY-25

- Ämnesbetyg ersätter kursbetyg inom
 - Gymnasieskolan
 - Anpassade gymnasieskolan
 - Komvux på gymnasial nivå
 - Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå
- Nya och uppdaterade ämnesplaner, programstrukturer, programmål och examensmål
- Ämnesbetygen gäller från 1 juli 2025

En utbildning i tiden

Ämnenas innehåll uppdateras för att vara relevanta för sin samtid utifrån till exempel samhällsutveckling, teknikutveckling och jämställdhet.

Även bildningsperspektivet och hållbar utveckling är förstärkt i de nya ämnesplanerna.

GY-25 och hållbar utveckling

- Beslutade ämnesplaner finns på skolverket.se
 - Handel och hållbar utveckling
 - Hållbar turism
 - Hållbar produktion
 - Hållbart samhällsbyggande
- Fler ämnesplaner med fokus på hållbar utveckling kommer att beslutas under våren exempelvis
 - Politik och hållbar utveckling
 - Miljö- och energikunskap
- Exempel på ämnesplaner inom anpassade gymnasieskolan är
 - Återvinning
 - Återanvändning och hälsa
- Skolverket inväntar regeringens beslut kring förstärkta skrivningar rörande hållbarhet i examensmål och program mål

Hållbar utveckling i samhällskunskap

Centralt innehåll nivå 1b

Samhällsekonomiska strukturer och flöden.

Resursanvändning, tillväxt, konjunkturer och ekonomisk politik, till exempel frågor om välfärd, grundläggande prisbildning, försörjning, företagande, arbetsliv, hållbarhet, jämlikhet och jämställdhet.

Hållbar utveckling i historia

Centralt innehåll nivå 1b

Centrala globala förändringsprocesser och händelser, till exempel jordbrukets utveckling, teknisk utveckling, förändrat resursutnyttjande, migration, kolonialism och frigörelse, folkmord, konflikter och internationellt samarbete. Långa historiska linjer med fokus på levnadsvillkor och makt.

Hållbar utveckling i naturkunskap

Centralt innehåll nivå 1b

Ekosystems bärkraft, biologisk mångfald, ekosystemtjänster och resursutnyttjande.

Energi, klimat, produktion och konsumtion ur perspektivet hållbar utveckling.

Hållbar produktutveckling. Råvaror, kemiska processer, energiförbrukning och avfallshantering.

Lärande för hållbar utveckling

- ämnesövergripande
- demokratiska arbetssätt
- delaktighet och inflytande
- kritiska förhållningssätt
- kreativa lärandemiljöer
- mångfald av pedagogiska metoder

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2004/11/sou-2004104/>
<https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P03WCPLAR093319>

Exempel på planeringsunderlag för kollegialt arbete utifrån hållbarhetsperspektiv i ämnen

Skolverket

Didaktiskt ramverk att skriva ut och arbeta med som underlag för planering.

Syfte: Autentisk situation/exempel: Övergripande fråga:			
Tankeredskap för planering av innehåll →	Perspektiv	Tvärvetenskap	Etik
Tankeredskap för planering av undervisningsaktiviteter ↓	<i>Vilka perspektiv kan ditt ämne bidra med i relation till ett visst innehåll?</i>	<i>Vilka ämneskunskaper, begrepp och metoder kan ditt ämne bidra med i relation till ett visst innehåll?</i>	<i>Vilka etiska dimensioner kan ditt ämne bidra med i relation till ett visst innehåll?</i>

<https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P03WCPLAR128095>

Komplexa problem och ämnesövergripande förhållningssätt

Naturkunskap

Energi, klimat, produktion och konsumtion ur perspektivet hållbar utveckling.
Etiska frågor med koppling till det naturvetenskapliga innehållet.

Samhällskunskap

Resursanvändning, tillväxt, konjunkturer och ekonomisk politik, till exempel frågor om välfärd, grundläggande prisbildning, företagande, arbetsliv, hållbarhet, jämlikhet och jämställdhet.

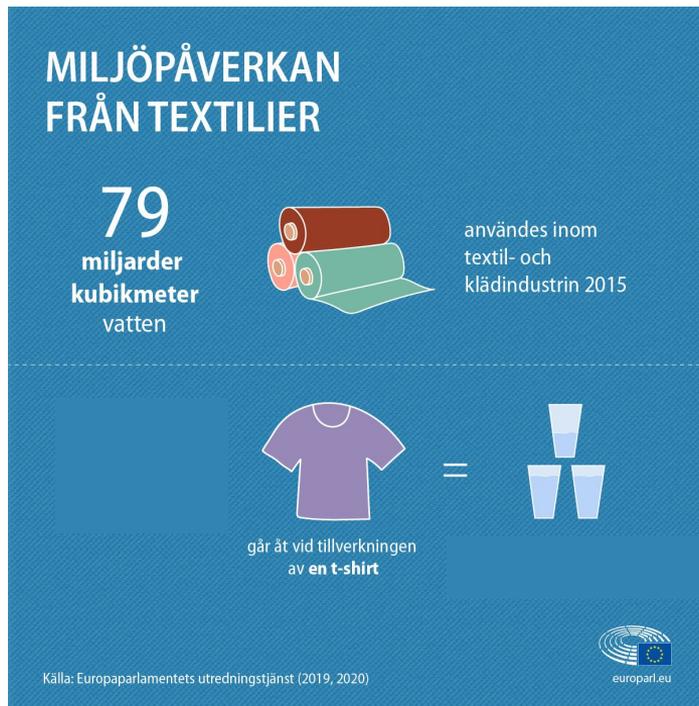
Religion

Analys av och reflektion över etiska och existentiella frågor utifrån religioner och andra livsåskådningar samt utifrån relevanta begrepp och modeller. Etiska och moraliska föreställningar om vad ett gott liv och ett gott samhälle kan vara.

Svenska

Muntlig framställning i och inför grupp med fokus på anpassning till sammanhang, syfte och mottagare.

Skriftlig framställning av olika typer av texter för kommunikation, lärande och reflektion, däribland argumenterande texter och kreativt skrivande.

Matematik

Problemlösning med särskild utgångspunkt i arbetslivet samt privatekonomi och samhällsliv, däribland frågeställningar som berör hållbar utveckling och hur matematik kan användas för kritisk granskning av fakta och påståenden.

- konsumtion
- miljö
- hälsa
- Naturresurser

- etik
- fattigdomsbekämpning
- mänskliga rättigheter
- jämlikhet
- samhällliga intressekonflikter

Naturbruksprogrammet

”Hållbarhetsfrågorna något som sitter i väggarna. Det innebär att det inte längre bara är en fråga för några få eldsjälar, utan något som engagerar alla på skolan.”

Annika Eklind

”Miljöfördelarna är uppenbara. Vi sparar många timmars körning vilket innebär att vi kan minska utsläppen av koldioxid och elever utan tidigare vana vid fordon får möjlighet att komma igång i sin egen takt i en lugn och trygg miljö.”

Johan Svensson

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/inspiration-och-reportage/sotasen---naturbruksskolan-dar-hallbarhetsarbetet-sitter-i-vaggarna>

Restaurang och livsmedelsprogrammet

”Hållbarhetsarbetet som en röd tråd under hela det treåriga restaurangprogrammet. Grunden läggs redan i årskurs 1. När eleverna väl kommer upp till årskurs 3 är de så medvetna om hållbarhetsperspektivet att kockläraren kan fokusera på själva matlagningen.”

Linda Lundberg

”De praktiska momenten visar på ett konkret och tydligt sätt visar hur hållbarhetsarbete kan bedrivas. Vi försöker göra saker på riktigt.”

Katarina Westlund

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/inspiration-och-reportage/hallbarhet-pa-restaurang--och-livsmedelsprogrammet-pa-dackeskolan>

Teknikprogrammet

Industriprogrammet

”Jag arbetar för att hållbarhetsperspektivet ska finnas med i så stor del av verksamheten som möjligt, från ämnen som historia och samhällskunskap till produktutveckling.”

Niklas Sköld

”Branschen är inne i en grön omställning. Därför behöver vi ständigt fråga oss själva hur vi som utbildare kan bidra till det kompetenslyft som krävs.”

Niklas Sköld

”Hållbarhet kan vara med i många olika sammanhang. Inom fysiken till exempel är hållbarhet ständigt närvarande både som förklaring till och beskrivning av vad energi är.”

Mårten Lundqvist

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/inspiration-och-reportage/som-utbildare-har-vi-ett-ansvar-att-bidra-till-en-gron-omstallning>

Utveckla undervisningen inom lärande för hållbar utveckling

Hållbar utveckling, gy

1. Didaktiska perspektiv på hållbar utveckling
2. Representation – hur ser vi på världen
3. Att genomleva demokrati
4. Värdekonflikter och kommunikativa utgångspunkter
5. Politiskt eller individuellt ansvar
6. Komplexitet och handlande
7. Globala målen i undervisningen
8. Hela skolan för hållbar utveckling

Moduler

Lärande för hållbar utveckling

<https://larportalen.skolverket.se/>

Leda förändring

1. Organisation för förändring
2. Planering för förändring
3. Kultur för en lärande organisation
4. Kommunikation för att leda och organisera förändring
5. Utfallet av förändringsarbete
6. Leda lärande för hållbar utveckling

Utbildning inom Lärande för hållbar utveckling

- Grunder i lärande för hållbar utveckling.

Utifrån lärande för hållbar utveckling

- Systematiskt utvecklingsarbete.
- Kollegialt lärande – metoder för att driva utvecklingsarbete.
- Delaktighet och inflytande i skolans uppdrag.
- Inspiration och stöd för ett fortsatt utvecklingsarbete.

Lärande för hållbar utveckling

Karin Bårman, Ann-Britt Sten Hodin, Mats Hansson
skolaforhallbarutveckling@skolverket.se

Kontaktuppgifter till vår upplysningstjänst:

skolverket.se/om-oss/kontakta-oss

08-527 332 00